

ה"ת 51320/12/18 - יהודה כהן דואק, אתי כהן דואק נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ה"ת 51320-12-18 כהן דואק ואח' נ' מדינת ישראל

לפני	כבוד השופט אברהם הימן
המבקשים	1. יהודה כהן דואק 2. אתי כהן דואק
נגד	מדינת ישראל
המשיבה	

החלטה

כנגד בנם של המבקשים (הנאשם 3) ושניים נוספים הוגש ביום 17.10.18 כתב אישום המייחס להם עבירות של החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית, ניסיון החזקת סם שלא לצריכה עצמית ועסקה אחרת בסם מסוכן.

במסגרת מעצרו של הנאשם 3 נתפס רכוש ובכללו נתפס גם רכב מסוג יונדאי טרקן מ.ר. 5-7-51-401 (להלן - "הרכב") בבעלותו של המבקש 1, אביו של הנאשם 3. מדובר ברכב המשועבד לבנק אוצר החיל המשמש את אביו של הנאשם 3 שהינו נכה המוכר על ידי משרד הביטחון המשלם את תשלומי ההלוואה לבנק.

הצדדים הגיעו להסכמות בנוגע למרבית התפוסים, פרט לרכב. באשר לתפוס זה הגישו הצדדים תחילה הודעה מוסכמת לפיה הרכב יושב למבקשים בכפוף לתנאים אלה: הפקדת מזומן בקופת בית המשפט בסך של 17,000 ₪, חתימה על ערבות צד ג' בסך של 100,000 ₪ לטובת המדינה, יחידת החילוט באפוטרופוס הכללי והכונס הרשמי, רישום עיקול לטובת המדינה על הרכב במשרד הרישוי, איסור לבצע דיספוזיציה ברכב, רישום המדינה כמוטב בפוליסת הביטוח המקיף של הרכב.

ביום 14.1.19 נתן בית משפט זה (כב' השופטת ש' זמיר) תוקף של החלטה שיפוטית להסכמת הצדדים, אלא שביום 23.1.19 הודיע בא כוח המבקשים כי בין הצדדים נתגלעה מחלוקת לגבי משמעות חלק מהתנאים המוסכמים ולגבי היקף האחריות שבמתן הערבות.

בדיון שהתקיים לפני ביום 6.3.19 שמעתי את טיעוני באי כוח הצדדים.

באת כוח המבקשים טענה כי תכלית סכום הפיקדון ותכליתה של ערבות צד ג' כנגד שחרור הרכב נועדו להבטיח את אפשרות חילוטו של הרכב בתום ההליך המשפטי אם יורשע הנאשם 3 ואם תינתן החלטה על רכוש הקשור בעבירות בהן יורשע. לטענתה, בטוחות אלה לא נועדו לשפות את המדינה במקרה של ירידת ערך הרכב בעת החילוט. כמו כן טענה כי מרבית ערכו של הרכב משועבד לטובת הבטחת החזק הלוואה שנטל המבקש 1 מבנק אוצר החייל והוא עומד בתשלומי החזרי הלוואה, כך שכל עוד הלוואה משולמת ערך הרכב לצורך החילוט גדל. לטענתה, אם הרכב ימכר כעת הרי שערכו ממילא יהא פחות יותר מערך מכירתו בשלב מאוחר יותר.

בא כוח המשיבה טען כי תכליתם של ההפקדה הכספית וערבות צד ג' היא להבטיח את חילוט הרכב לפי ערכו ביום התפיסה. לטענתו, פרשנות אחרת עלולה להביא לכך כי בעת החילוט תימצא המשיבה בפני שוקת שבורה.

המחלוקת בין באי כוח הצדדים מעלה, אפוא, שאלה עקרונית והיא: תכליתן של ערבויות כספיות, האם נועדו רק להבטחת עצם חילוט נכס תפוס בתום ההליך המשפטי, אם יסתיים בהרשעה או שמא נועדו אף להבטחת שימור ערך הנכס התפוס עד תום ההליך המשפטי?

השבת הרכב לידי המבקשים בכפוף לתנאים המבטיחים את תכלית תפיסתו היא למעשה, חלופת תפיסה, המאפשרת איזון ראוי ומידתי בין זכותם של המבקשים לעשות שימוש בקניינם לבין האינטרס ציבורי בהבטחת תכלית התפיסה הזמנית ומימוש החילוט בסופו של הליך.

ככל שבחלופת התפיסה, בדרך של השבת התפוס לשימוש בעליו בכפוף לתנאים שיבטיחו את חילוטו בתום ההליך העיקרי, אנו עוסקים, הרי משמדובר בתפוס שהינו רכב, ערכו פוחת בחלוף הזמן. הבטחת תכלית תפיסתו, מצריכה, מטבע הדברים, מכירתו ושמירת ערך כספי תמורת המכירה בידי יחידת החילוט, בדרך של השקעתם, עד לתום ההליך המשפטי, אז יוחלט מי הזכאי להחזיק בהם.

בהינתן כך ובאותה מידה, הרי שבאיזון בין השיקולים השונים לצורך חלופת תפיסה - האינטרס הציבורי בהבטחת אפשרות החילוט למול האינטרס הפרטי של בעל הנכס התפוס ליהנות מקניינו, יש להביא בחשבון השיקולים לעניין האינטרס הציבורי, גם הצבת תנאים אשר יאיינו חשש מהברחת הנכס אך ישמרו על ערכו עד לסיום ההליך. שהרי לא יתקבל על הדעת כי בעת החילוט יהא בידי המדינה נכס ששווי פחות משהיה בידה בעת התפיסה. ממילא ברור כי עריכת האיזון בין השיקולים השונים בהתאם לתכלית הקונקרטית המונחת בבסיס התפיסה מחייבת הבטחת מימוש החילוט העתידי לפי שווי התפוס בעת תפיסתו.

תכלית התפיסה היא המכתיבה, אפוא, את תנאי חלופת התפיסה, באופן דומה ליחס המקובל בהליכי מעצר של נאשם בין עילות המעצר לבין חלופת המעצר. בהתאם לכך, ומשום שתכלית התפיסה היא להבטיח חילוט עתידי, הרי שתנאי חלופת התפיסה צריכים להבטיח הן את שימור הנכס והן את שימור ערכו.

בעניין זה אני מקבל את עמדת המדינה, הנתמכת לידי אף בפסיקה.

בבש"פ 8009/07 מ.ג.ש מיכאל עבודות בטון ופיתוח בע"מ נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (14.2.08) נקבע:

"כאשר תכלית התפיסה היא חילוט, יש טעם בהצבת תנאי של ערובה כספית התואם את ערכו של החפץ. אם תכלית התפיסה היא מניעת עבירות נוספות, אין קורלציה מתחייבת בין ערך הנכס התפוס לבין גובה הערבות הכספית הנדרשת כתנאי לשחרורו (בבש"פ 342/06 לרגו עבודות עפר בע"מ נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 12.3.2006))."

בבש"פ 6529/10 מגידש נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (21.9.10) נקבע כדלקמן:

"הצדדים חלוקים בשאלה האם ניתן היה להסתפק בתנאים נוקשים פחות מאלו שנקבעו על-ידי בית משפט קמא, להבטחת החילוט. ההכרעה בשאלה זו הינה פועל יוצא של איזון בין שיקולים שונים: מן הצד האחד, זכותם של העוררים שטרם הורשעו בדין (כמו גם הצדדים האחרים לבקשה שנגדם לא הוגשו אישומים) לקניינם, השאיפה לקבוע ערבות סבירה שלא תסכל את השבת כלי הרכב לחזקת העוררים והרצון לבחור באמצעי שפגיעתו בעוררים פחותה. מן הצד השני, השאיפה ליתן סעד זמני אפקטיבי שיבטיח את מימוש החילוט אם יורשעו העוררים, ישמר את ערך הנכסים התפוסים וימנע את הברחתם."

כמו כן אפנה לפסיקה שהציג לעיוני בא כוח המשיבה: מ"ת 43689-11-11 רשות המיסים- מע"מ נ' שירזי (27.1.15), ע"ח (ת"א) 60028-12-14 משטרת ישראל נ' שרפי (9.2.15), ע"ח (מרכז) 16453-09-17 פישר נ' גבריאל ואח' (28.11.17).

משכך ולא בכדי אף נקבע כי שיעור הפקדה של כ- 25%-30% מערך הרכב התפוס, כתנאי מקובל בין תנאי חלופת התפיסה, הוא ראוי ומידתי. הפקדה זו נועדה להבטיח את ערך הרכב במקרים שאינם בני כיסוי בפוליסת הביטוח (ראו בבש"פ 3616/11 זגורי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (24.5.11), בבש"פ 5550/08 שמעון נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (8.7.08)).

במקרה שלפני, מדובר ברכב אשר רובו משועבד לבנק בגין הלוואה המשתלמת על ידי המבקש 1 מידי חודש. על פי מסמך מהבנק המשעבד מיום 7.1.19 עולה כי נכון ליום 3.12.18 יתרת ההלוואה עמדה על הסך של 88,741 ₪. על פי מסמך, בעניין ערכו של הרכב, עולה כי נכון ליום 17.2.19 ערכו של הרכב עומד על 124,500 ₪. מתוך כך עולה כי ערך הרכב הנוכחי לצורך חילוט עומד על סך של כ- 35,000 ₪.

הצדדים אמנם הגיעו להסכמות ואלה קיבלו תוקף של החלטה שיפוטית ביום 14.1.19, אולם המחלוקת ביניהם מייתרת את ההחלטה ומביאה לביטולה.

במחלוקת בין הצדדים לעניין מהות הערבויות הכספיות, אני קובע, כאמור, כי אלה נועדו אף כדי לשמר את ערך הרכב ולהבטיח שיפוי למדינה בגין ירידת ערכו בעת חילוטו הסופי, אם אכן יוחלט כך.

לפיכך, באיזון הראוי בין זכותם של המבקשים לעשות שימוש בקניינם לבין הצורך להבטיח את חילוטו העתידי של הרכב, ובהתחשב בשווי הרכב בעת מכירתו כיום לבין שווי העתידי, נוכח השעבוד הרובץ עליו, אני סבור כי התוצאה הראויה והמידתית לשלב זה היא השבת הרכב למבקשים בתנאים המוסכמים, תוך שיובהר כי הערבויות יעמדו אף להבטחת ערך הרכב בעת חילוט עתידי.

המזכירות תעביר החלטתי זו לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, ה' אדר ב' תשע"ט, 12 מרץ 2019, בהעדר
הצדדים.